

Klachtennummer: 150713.01

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

In de zaak van: xxx , wonende te xxx, hierna te noemen: de klagster

Tegen: xxx., gevestigd te xxx, hierna te noemen: de filmdistributeur

Audiovisuele productie: bioscoopfilm '**Apenstreken**', hierna te noemen: de film

1. De procedure

De klagster heeft op 13 juli 2015 een klacht ingediend over de film.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht in behandeling kan worden genomen.

De filmdistributeur heeft bij e-mail van 22 juli 2015 verweer gevoerd. Dit verweerschrift is op 22 juli doorgestuurd naar klagster. Klagster heeft op donderdagochtend 23 juli 2015 hierop gereageerd.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van donderdagmiddag 23 juli 2015. Een vertegenwoordiger van de filmdistributeur is op de zitting verschenen. De klagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid haar standpunt mondeling toe te lichten.

2. De film

De film gaat over het tienjarige jongetje Wim. Hij woont in een weeshuis en werkt in een fabriek. Hij wil graag naar school. De nieuwe schoolwet wordt binnenkort ingevoerd en dan moeten kinderen van zes tot twaalf jaar verplicht naar school. De dokter van het weeshuis zegt echter dat Wim 12 jaar is. Wim ontsnapt en verschuilt zich bij Jet op de boerderij.

De filmdistributeur heeft de film op 22 mei 2015 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier. De film heeft de classificatie AL (Alle Leeftijden).

3. De klacht

Klagster geeft aan dat er in de film sprake is van kinderarbeid en kindermishandeling. Haar kinderen van 4 en 3 jaar zijn te klein om dit te begrijpen. Ook begrippen als 'ter adoptie' en 'wetsvoorstel' snappen zij nog niet. Dit zijn moeilijke begrippen. Klagster geeft aan dat haar klacht betrekking heeft op de categorie geweld en angst. Zij wijst o.a. op de scène waar kinderen in een kooi worden opgesloten en de scène waar een kind in de fabriek een spoel uit een machine moet pakken waarbij de hand van het kind verbrijzeld kan worden.

4. Het verweer

In het verweerschrift voert de filmdistributeur het volgende aan.

De film is voor een jonge doelgroep vanaf 4 tot en met 9 jaar. De film speelt zich af in een ver verleden rond de wisseling naar de 20ste eeuw. De wereld van 1900 is prachtig nagebootst door het gebruik van de bij die tijd horende klederdracht, vervoersmiddelen (paard en wagen) en gebruiken en gewoonten. De film is een vakkundig gemaakte ver-van-mijn-bed-show en daarmee tegelijkertijd een leuke geschiedenisles voor kinderen uit 2015 over onder andere het toenmalige lagere-school systeem en het leven op het platteland. Doordat de wereld waarin de film zich afspeelt zo anders is zullen de gebeurtenissen altijd verder weg blijven van de emotionele belevingswereld van de bioscoopgaande kinderen van nu en kunnen ze eventuele problemen makkelijk van zich af zetten.

In de omschrijving van de klacht komt dan ook enkel naar voren dat de klaagster problemen heeft met het feit dat haar kinderen van 3 en 4 bepaalde onderdelen van het verhaal niet zouden begrijpen. Klaagster vindt de film niet geschikt voor haar kinderen van 3 en 4. Nergens rept zij over schadelijkheid voor diezelfde kinderen. En daarmee komen we uit bij het probleem, dat niet alle mensen voldoende bewust zijn van de functie van Kijkwijzer. Geschiktheid versus schadelijkheid. Dat de kinderen de termen 'wetsvoorstel' en 'ter adoptie' niet begrijpen, is niet een probleem waar een filmdistributeur of het bureau van Kijkwijzer zich mee bezig zouden moeten houden.

Dat het bureau van Kijkwijzer de film is gaan kijken, komt waarschijnlijk doordat de klaagster bij de vraag in welke specifieke scènes er iets gebeurt, heeft aangegeven dat er een kind opgesloten wordt. In deze specifieke scène wordt Wim inderdaad in een soort kooi gezet, maar nergens in deze scène vertoont Wim ook maar enig angstkenmerk.

De manier waarop het thema 'kinderarbeid en kindermishandeling' en in deze film naar voren komt is op een dermate softe, leerzame en kinderlijke manier dat ook dit geen angst kan opwekken bij de kinderen, zeker niet gezien het hele verhaal zich in een ver verleden afspeelt.

De filmdistributeur is daarom ook van mening dat de scène, waarin Wim een tik krijgt niet ernstig genoeg is om tot een keuring 'geweld tegen kinderen' te komen. Bij Geweld (2.2.1) staat immers 'Een enkele duw of corrigerende tik, niet bedoeld om schade toe te brengen, wordt niet gescoord.' Deze heeft de filmdistributeur dan ook niet aangevinkt. Het kan niet zo zijn dat een corrigerende tik niet wordt aangevinkt bij 'Geweld 2.2.1' maar wel bij 'Angst 3.11.1' en dat daarmee de keuring zelfs meteen op 9 jaar komt in plaats van de eventuele tussen leeftijd van 6 jaar (wat het geval zou zijn als de tik wel wordt gekeurd bij 2.2.1).

De filmdistributeur is dus van mening dat de 'Alle Leeftijden' classificatie klopt.

De filmdistributeur staat vaak met Nederlandse producenten intensief in contact om films aan te passen naar de letter van de Kijkwijzer classificatie richtlijnen. *Kidnep* heeft de filmdistributeur na inwinnen van advies bij het bureau van Kijkwijzer aangepast. Bij *Michiel de Ruyter* heeft de distributeur de kosten op zich genomen voor het uitbrengen en monteren van twee verschillende versies van de film. Bij *Het leven volgens Nino* heeft de filmdistributeur de producent van te voren zo goed

mogelijk inzicht gegeven in de regels van Kijkwijzer, zodat er geen ongelukken letterlijk in beeld zijn. Ook bij *Apenstreken* is er in de scriptfase, draaidagen en montage weer gelet op mogelijke schadelijkheid voor kinderen. De filmdistributeur, de producent en de regisseur (die er zelf altijd hoge morele waarden op nahoudt) zijn er dan ook van overtuigd dat deze film een plezierige kijkervaring is voor kinderen vanaf 4 jaar en dat de AL-classificatie de correcte is.

5. Reactie Klaagster

Klaagster geeft in reactie op het verweerschrift het volgende aan.

AL volgens Kijkwijzer betekent voor alle leeftijden. Dat is deze film dus niet, het is vanaf 4 jaar. Schadelijke gevolgen is een ruim begrip. Dit kan een psycholoog vaststellen en niet de maker van een film of klagster zelf. Klaagster is moeder en haar ervaring is dat deze film niet geschikt is voor kinderen onder de 6. Haar dochter vond het eng en wilde weg dat is reden geweest om aan te geven dat deze film niet voor alle leeftijden is.

6. De behandeling ter zitting

De filmdistributeur heeft ter zitting haar standpunt toegelicht en gehandhaafd

7. Het oordeel van de Klachtencommissie

Schadelijkheid/geschiktheid

De Klachtencommissie overweegt allereerst als volgt.

De klagster heeft in haar klacht onder meer aangevoerd dat haar kinderen van 3 en 4 jaar te klein zijn om het onderwerp van de film kinderarbeid en de begrippen 'ter adoptie' en 'wetsvoorstel' te begrijpen.

De Klachtencommissie merkt in verband hiermee op dat het doel van Kijkwijzer is ouders en opvoeders te informeren over mogelijke schadelijke elementen in een programma of film. Binnen het systeem van Kijkwijzer worden zes categorieën onderkend, die mogelijk schadelijke gevolgen hebben voor jeugdige kijkers, twee daarvan zijn geweld en angst. Filmdistributeurs en omroepen classificeren hun producties zelf aan de hand van een door de Wetenschapscommissie van Kijkwijzer ontwikkelde vragenlijst met de criteria van Kijkwijzer.

Kijkwijzer gaat over mogelijke schadelijkheid en geeft geen indicatie over geschiktheid. Het is aan ouders/opvoeders om te beoordelen of zij een bepaald onderwerp in een film geschikt vinden voor hun kinderen.

De vragenlijst

De Klacht richt zich op de Kijkwijzer categorieën geweld en angst.

Met betrekking tot de klacht over deze categorieën en de vraag of de filmdistributeur de vragenlijst juist heeft ingevuld, overweegt de Klachtencommissie als volgt.

De Klachtencommissie heeft de op dit moment geldende Kijkwijzer vragenlijst toegepast op de film en behandelt hieronder de relevante vragen.

Geweld

In de inhoudscategorie **geweld** is vraag **2.2.1**. van belang. In deze vraag en de toelichting is het volgende vermeld:

Komen in de productie één of meerdere vormen van fysiek geweld voor?

Onder fysiek geweld wordt al het geweld verstaan dat door levende wezens met menselijke eigenschappen (zoals het vermogen tot spreken) willens en wetens wordt toegebracht aan andere levende wezens met menselijke eigenschappen. Een enkele duw of corrigerende tik, niet bedoeld om schade toe te brengen, wordt niet gescoord.

In de film is naar het oordeel van de Klachtencommissie geen geweld in de zin van deze vraag in beeld gebracht. Zo is de klap die Tibor Wim geeft, omdat hij in de klas is gaan zitten in plaats van in de fabriek te gaan werken, aan te merken als een corrigerende tik. Tibor voedt Wim op zijn manier op. Het is bovendien een zeer korte scène. Ook de scène waar Tibor Wim een schop geeft als hij voor 'adoptiedag' naar buiten moet gaan, is niet aan te merken als geweld. Tibor heeft inmiddels een band met Wim gekregen, nadat Wim hem heeft geleerd zijn naam te schrijven. Duidelijk is dat sprake is van een soort nep-schop om Delphine te misleiden.

De Klachtencommissie vindt de beantwoording door de filmdistributeur van vraag 2.2.1 met 'nooit' dan ook juist.

De overige vragen in deze inhoudscategorie zijn niet van toepassing.

De beantwoording van bovengenoemde vragen leidt tot de classificatie Alle Leeftijden (AL) op basis van geweld.

Angst

In de inhoudscategorie **angst** gaat het om vraag **3.11.1**.

In deze vraag en de toelichting is het volgende vermeld:

Komen er beelden van fysiek geweld tegen kinderen of dieren voor? Met uitzondering van kinderlijke vecht- en stoeipartijen.

Voorbeelden van fysiek geweld zijn: slaan, schoppen, aan oren trekken, opsluiting in kleine of donkere ruimtes en het verscheuren door dieren.

In de film geeft Tibor Wim een klap en een schop, is heel kort te zien dat een kind aan de oren wordt getrokken en wordt Wim door Tibor opgesloten in een kooi. Naar het oordeel van de Klachtencommissie is een en ander echter niet van dien aard dat de vraag bevestigend moet worden beantwoord. De onderhavige scènes zijn niet hevig en hebben geen impact. Zoals hierboven bij de categorie geweld al aangegeven zijn de klap en schop aan te merken als een corrigerend respectievelijk nep. Het aan de oren trekken is heel kort in beeld en is bedoeld om het kind te laten luisteren. Ook dat valt als corrigerend aan te merken (zoals rond 1900 voorkwam). Niet is gebleken dat het kind pijn heeft of door het trekken aan haar oor angstig is geworden. Ook bij het opsluiten in de kooi, blijkt niet dat Wim onder de indruk is, het is een open kooi en hij kan met Tibor praten. De Klachtencommissie is van oordeel dat het niet de bedoeling van deze vraag kan zijn om de onderhavige scènes aan te merken als geweld tegen kinderen (hetgeen anders gelijk zou leiden tot de leeftijd 9 jaar en niet tot 6 jaar).

De Klachtencommissie vindt de beantwoording door de filmdistributeur van vraag 3.11.1 met 'nooit' dan ook niet onjuist.

De overige vragen in deze inhoudscategorie zijn niet van toepassing.

De beantwoording van bovengenoemde vragen leidt tot de classificatie Alle Leeftijden (AL) op basis van angst.

De Klachtencommissie overweegt verder dat de scène waarin Wim in de fabriek een spoel uit een draaiende machine moet pakken, weliswaar spannend is, maar niet valt aan te merken als geweld en ook niet als een ander angstwekkend element in de zin van de Kijkwijzer vragenlijst met de criteria van Kijkwijzer inzake schadelijkheid. Dit zou anders zijn, indien bijvoorbeeld een verwonding te zien zou zijn geweest. Hiervan is echter geen sprake.

De overige inhoudscategorieën zijn op de film niet van toepassing.

Classificatie Film

De Klachtencommissie kan zich vinden in de classificatie van de film op Alle Leeftijden en beslist als volgt.

8. De beslissing van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie verklaart de klacht **ongegrond**.

Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend. Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.

Hilversum, 27 juli 2015